

Kuortaneen kunnan elinkeinostrategia 2024-2030

Johdanto

Kunnan ensisijainen tehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnin turvaaminen ja edistäminen. Tätä tehtävää kunta toteuttaa järjestämällä palveluja sekä kehittämällä kuntaa asukkaidensa kunnassa sijaitsevien yritysten etuja valvoen. Yksi välineistä tässä työssä on elinkeinopolitiikka, jonka keskeinen tehtävä on luoda kuntaan suotuisat olosuhteet asumiseen, työskentelyyn, yrittämiseen ja matkailuun.

Elinkeinopolitiikan onnistumisella on kunnan talouden pitkän aikavälin kestävän kehityksen ja palvelujärjestelmän rahoituksen näkökulmasta merkittävä rooli. Kunnan tulorahoituksesta noin puolet koostuu kunnallisverotuloista ja yhteisöveron tuotosta. Kunnallisverotulot ovat riippuvaisia kunnassa olevien työpaikkojen määrästä ja tulotasosta. Yhteisöveron tuotot tilitetään kunnassa toimivien yritysten taloudellisen tuloksen ja henkilöstömäärän mukaan. Elinkeinopolitiikan onnistuminen näkyy suotuisana väestö- ja työpaikkakehityksenä, yrityskannan kehityksenä sekä kunnan verotulopohjan kasvuna eli elinvoimana.

Elinkeinopolitiikka on keskeiseltä osin kunnan elinvoimatyötä. Kuntien sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueille 2023 alussa on kuntien rooli muuttunut yhä enemmän kuntien roolia peruspalvelujen tuottajasta alueen elinvoiman vahvistajaksi. Muutosta elinvoimakunniksi edistää myös strategiakaudella tiedossa olevat TE-uudistus ja siihen yhdistyvä kotoutumislain kokonaisuudistus, jossa kuntien rooli työllisyyspalvelujen järjestäjänä kasvaa. Uudistukset lisäävät kunnan resursseja ja työkaluja elinvoimatyössä.

Jatkossa TE-palvelut Kuortaneella tuottaa uusi perustettava Kuntayhtymä Kymppi, joka on tarkoitus tuottaa TE-palvelut myös yhdeksään muuhun kuntaan Etelä-Pohjanmaan alueella. Uusi työllisyysalue ja uusi kuntayhtymä ovat suuria mahdollisuuksia Kuortaneen ja koko alueen elinkeinopolitiikan

kehittämiseksi ja elinvoimalle. Myös 2020 perustettu Kiinteistö Oy Kuortaneen Yritystilat luo yhtiönä uusia mahdollisuuksia elinkeinomahdollisuuksien kehittämisessä.

Elinkeinostrategia 2024–2030 pohjautuu Kuortaneen aikaisempaan elinkeinostrategiaan vuosille 2020–2024. Strategian päivityksessä on otettu huomioon Kuortaneen kunnan uusi kuntastrategia, aiemmin mainitut lainsäädäntömuutokset sekä muut toimintaympäristön muutokset, joita 2020-luvulla on tapahtunut.

Elinkeinostrategian päivitystä on laadittu yhteistyössä yrittäjiä kuullen. Yrittäjien mielipiteitä on kysytty strategiakyselyssä, joka toteutettiin alkusyksystä 2023. Lisäksi elinkeinostrategian päivitystä on käsitelty elinkeinotoimikunnassa, jossa on edustus yrittäjäjärjestöillä (Kuortaneen Yrittäjät, Kuortaneen MTK ja Etelä-Pohjanmaan kauppakamari).

Elinkeinostrategian tehtävä

Tämän elinkeinostrategian tehtävänä on:

1. tukea päättäjiä päätöksenteossa ja ohjata valmistelijoita työssään.
2. määritellä Kuortaneen kunnan näkemys elinkeinopolitiikan tavoitteista ja toimenpiteistä.
3. täsmentää toimenpiteitä ja linjauksia, joilla kuntastrategiassa asetettuihin tavoitteisiin päästään.

**”Kuortane -
Etelä-Pohjanmaan
paras asuinkunta.”**

Kuortaneen visio

Kuntastrategian 2022–2030 päämäärät

1. Kunnan vetovoiman vahvistaminen

- Monipuolisten asumisvaihtoehtojen kehittäminen
- Kuntakeskustan viihtyisyyden parantaminen
- Järven, luonnon ja kulttuurimaiseman hyödyntäminen vetovoimatekijöinä
- Matkailun edistäminen monipuolisesti

2. Tasapainoinen kuntatalous

- Investointien harkittu kohdentaminen
- Kunnan velkatason pitäminen kohtuullisena
- kunnan verotulojen kasvattaminen
- Tuottamattoman omaisuuden realisointi

3. Laadukkaat palvelut eri-ikäisille

- Hyväkuntoisten toimitilojen varmistaminen
- Liikkumisen mahdollisuuksien kehittäminen
- Hyvinvointipalvelu8jen resurssoinnin vahvistaminen
- Vapaa-aikapalvelujen tarjonnan kehittäminen
- Nuorison huomioiminen ja nuorten aktiviteetteihin panostaminen

4. Yritysten toimintaedellytysten parantaminen

- Työvoiman saatavuuden parantaminen
- Monipuolisten yritystilojen kehittäminen
- Yhteistyön tiivistäminen oppilaitosten kanssa
- Tieverkon ylläpito ja kehitystyö yritysten tukemiseksi

5. Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

- Henkilöstön osaamiseen panostaminen
- Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen
- suunnitelmallinen johtaminen

Kuntastrategian päämäärät

elinkeinostrategian näkökulmasta

Luonnollisesti kuntastrategia kokonaisuutena luo pohjan elinkeinostrategialle. Yrittäjyys näkyy vahvasti Kuortaneen kuntastrategiassa jo arvojen tasolla, joissa yhtenä arvona on yrittäjähenkisyys. Strategisten päämäärien yhteys elinkeinostrategiaan on suurempi tai epäsuorempi päämäärän mukaan.

Selkein suora yhteys elinkeinostrategiaan kohdistuu 4. päämäärän yritysten toimintaedellytysten parantamisesta ja sen tavoitteista.

Myös 1. päämäärä kunnan vetovoimaisuuden vahvistamisesta esimerkiksi matkailuun liittyvän tavoitteen osalta on selkeästi yhteydessä elinkeinostrategian kanssa. Myös vetovoimapäämäärän tavoitteet asumisesta, keskustaajamasta ja vetovoimatekijöistä luovat edellytyksiä elinkeinotoiminnalle mm. yrittämisen mahdollisuuksien ja työvoiman saatavuuden suhteen.

Myös muut päämäärät kuntataloudesta, palveluista ja henkilöstöstä luovat pohjaa elinkeinostrategian laatimiselle.

Nelikenttäanalyysi Kuortaneesta yritysten toimintaympäristönä

Keskeisten toimialojen tarkastelussa toistuvasti esille tulleet seikat on koottu Kuortanetta yritysten toimintaympäristönä koskevaksi nelikentäksi. Siinä esiteltyjä sisäisiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä ulkoisia mahdollisuuksia ja uhkia on pyritty täydentämään vielä muiden toimialojen vastaavilla tiedoilla. Nelikenttä perustuu elinkeinostrategiaa varten kerättyyn tilastoaineistoon ja yrittäjiltä saatuun palautteeseen.

Sisäiset vahvuudet

- alhainen työttömyys ja yrittäjämysteinen ilmapiiri
- keskeinen sijainti hyvien liikenneyhteyksien varrella ja maakuntakeskuksen kupeessa
- maaseutukunnaksi vahva teollisen kulttuurin perinne
- urheiluopiston tuoma vahva vaikutus aluetalouteen, kulttuuriin ja kuntakuvaan
- monipuoliset sijoittumismahdollisuudet yrityksille
- laadukkaat kuntapalvelut ja toiminnan ketteryys
- suunnitelmallinen ja määrätietoinen maankäyttö

Sisäiset heikkoudet

- nuorten poismuutto
- varsin kapea palvelusektori
- toimitilojen (hallit) puute
- asuntojen puute
- matala jalostusaste
- yrittäjien liiketoimintaosaamisen puutteet
- kansallista keskiarvoa alhaisempi yhteisöveron tuotto ja matalammat verotulot asukasta kohden

Ulkoiset mahdollisuudet

- resurssit vastata yritysten sijoittumis- ja kasvutarpeisiin
- metalliteollisuusklusterin hyödyntämätön potentiaali
- urheiluopiston kehittymisen mukana tulevat uudet yritysinnovaatiot, sekä työ- ja opiskelumahdollisuudet
- matkailupotentiaali
- Koulutetun työvoiman saatavuus
- uusi Kymppin työllisyysalue

Ulkoiset uhkat

- Seudun väestönkehitys
- Uusi talouskriisi, hidas talouskasvu ja korkotaso
- kiinteistöjen ja vakuuksien arvot laskevat
- Yrittäjien korkea keski-ikä ja omistajanvaihdosten syntyminen

Kuortaneen elinkeinostrategian painopisteet

- 1. (Metalli)teollisuuden kehityksen turvaaminen**
- työvoima, kasvu, logistiikka
- 2. Urheiluopiston läsnäolon maksimaalinen hyödyntäminen**
- markkinoinnissa, matkailussa, palveluissa ja uudessa yritystoiminnassa
- 3. Yrittäjien toimintaedellytysten kehittäminen ja yrityskentän uudistumisen edesauttaminen**
- 4. TE-uudistuksen onnistunut toteuttaminen ja yrityspalvelujen yhdistäminen yhden luukun elinvoimakeskukseksi**
- 5. Tiivis yhteydenpito yrittäjäjärjestöihin ja yrityskenttään**

Tavoitteiden tarkempi erittely ja toimenpiteet

1. (Metalli)teollisuuden kehityksen turvaaminen: *työvoima, kasvu, logistiikka*

Teollisuusyritykset ovat Kuortaneen elinkeinoelämän selkäranka. Matalan työttömyysasteen kääntöpuolena on työvoimapula, joka on monissa yrityksissä kasvun este. Pidemmällä aikavälillä työvoimapula tulee luonnollisista syistä pahenemaan, kun työelämään tulevat ikäluokat ovat sieltä poistuvia pienempiä. Työvoiman saamiseen tulee hyödyntää monia kanavia Suomessa ja kansainvälisesti. Kunnan tulee järjestää asettumisen ja kotoutumisen palvelut mahdollisimman sujuviksi. Yritysten kasvu ja kehitystoiminnassa käytetään apuna koko yrityspalvelujen verkosta ja rahoituskanavia tavoitteena mm. työpaikat ja jalostusasteen kasvu.

2020-luvulla on käynnissä monia isoja muutoksia toimintaympäristössä, kuten energiasiirtymä. Tuetaan yrityksiä tulevaisuuskestävyydessä ja hyödynnetään muutosten tuomat mahdollisuudet nykyisille ja uusille yrityksille. Myös edunvalvonta on keskeistä esimerkiksi liikennepoliittisten päätösten suhteen.

Toimenpiteet

- Tiivis yhteistyö yritysten kanssa
- TE-palvelujen ottaminen tiiviimmäksi osaksi kunnan yrityspalveluja
- Yritysten kansainvälistymisen tuki ja apu työperäisen maahanmuuton osalta
 - vientineuvonta, kotoutuspalvelut ja kielikoulutus
- Tuetaan yritysten kasvua, kehittymistä ja investointeja mm. hanketyön ja koko yrityspalveluverkoston kautta.
- Ollaan tulevaisuuskestäviä ja hyödynnetään 2020-luvun muutosten tuomat mahdollisuudet
- Edunvalvontatyö elinkeinoelämälle keskeisissä asioissa

2. Urheiluopiston läsnäolon maksimaalinen hyödyntäminen: markkinoinnissa, matkailussa, palveluissa ja uudessa yritystoiminnassa

Urheiluopisto on alueemme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävä ja tunnettu huippuosaamiskeskus. Liikunta, urheilu ja hyvinvointi ovat myös keskeinen osa Kuortaneen imagoa. Urheiluopiston kehityksen turvaaminen ja sen mahdollisuuksien hyödyntäminen kunnan palvelutarjonnassa ovat keskeisiä kuntamme vetovoimatekijöitä. Urheiluopiston ympärille olisi mahdollista muodostua entistä vahvempi klusteri esimerkiksi huippuosaamisen ja matkailun ympärille.

Toimenpiteet

- Säännöllinen yhteydenpito urheiluopiston toimijoiden kanssa
- Urheiluopiston näkyminen kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa
- Yhteiset hankkeet urheiluopiston kanssa uusien koulutus-, ja liiketoimintamahdollisuuksien synnyttämiseksi urheiluopiston läsnäolon mahdollistamana
- Opiston tarjoamien palveluiden hyödyntäminen täydentämään kunnan omaa palvelutuotantoa
- Liikunnan, urheilun ja hyvinvoinnin teemojen painottaminen markkinoinnissa, matkailussa ja uudessa yritystoiminnassa

3. Yrittäjien toimintaedellytysten kehittäminen ja yrityskentän uudistumisen edesauttaminen

Käynnissä olevalla ohjelmakaudella alueen maaseuturahoitus on korkeampi kuin aikaisemmin. Hyödynnetään tarjolla olevia tukia laajasti yritysten kehittämisessä ja investoinnissa sekä hyödynnetään uusia tukimuotoja aloittaville ja maatalousyrityksille. Kehitetään myös kunnan omaa elinkeinoihin liittyvää hanketoimintaa. Autetaan erityisesti pienempiä yrityksiä osaamisen kehittämisessä esim. digitalisaation ja markkinoinnin suhteen.

Yrityskentän uudistamisella pyritään mm. uusien yritysten syntymiseen, yrittäjien asettumisessa paikkakunnalle. Merkittävällä osalla yrittäjistä on omistajanvaihdos edessä tulevan kymmenen vuoden aikana. Yrittäjyyttä suunnittelevalle myös valmiin yrityksen ostaminen voi olla järkevä vaihtoehto, jossa olemassa oleva palvelu säilyy ja ostaja saa toimivan yrityksen.

Kuortaneella yritysten toimitilatarjonta on varsin niukkaa. Kunnan tytäryhtiön toimitilojen käyttöaste on hyvin korkea ja tonttimaata yritysten tarpeisiin on asemakaavoitettu jonkun verran uusien tonttien tarjonnan ollessa useampien hehtaarien luokkaa. Osa uusista alueista on kuitenkin kesken kunnallistekniikan osalta. Strategiassa kilpailukyvyn kannalta nähdään tärkeänä, että Kuortane kykenee vastaamaan myös sijoittuvien yritysten vaatimuksiin toimitilojen ja tonttien osalta. Kunnan ja yritystilayhtiön yhteistyön muotojen kehittäminen voi mahdollistaa meille uusia ratkaisuja vastata myös suurempien yritysten sijoittumiseen.

Toimenpiteet

- Koulutustilaisuuksien järjestäminen tarpeiden mukaan
 - Selvitetään palveluseleitä tai muita vaihtoehtoja osaamisen kehittämiseen
- Viestitään aktiivisesti tarjolla olevista tukimahdollisuuksista sekä avustetaan yrittäjiä tukien hakemisessa
- Kehitetään kunnan yritystilayhtiön ja kunnan yhteistyötä esimerkiksi yrityksen asettumispalvelujen osalta
- Tuetaan aloittavaa yrittäjää palvelusetelillä
- Edistetään yrityskauppoja ja omistajavaihdoksia mm. hanketoiminnalla ja neuvonnalla.
- Tehdään yhteistyötä sivistysosaston ja muiden toimijoiden kanssa yrittäjyyskasvatuksessa.
- Tuetaan yrittäjien hyvinvointia.

4. TE-uudistuksen onnistunut toteuttaminen ja yrityspalvelujen yhdistäminen yhden luukun elinvoimakeskukseksi

2025 vuoden alusta voimaan tuleva TE-uudistus luo kunnan yrityspalveluihin uusia mahdollisuuksia erityisesti työvoiman saatavuuteen, kun TE-palvelut tulevat lähemmäksi kuntia uuden kuntayhtymä Kymppin muodossa. Valmistelussa on painotettu lähipalvelua ja palvelupiste on valmistelun perusteella tulossa jokaiseen kuntayhtymän kuntaan. Kuntayhtymä on myös uusi organisaatio alueen elinkeinoelämän kehittämiseen laajemmin esimerkiksi hanketoiminnan muodossa. Uudistuksen onnistunut läpivienti on suuri mahdollisuus kehittää palveluja.

TE-palvelun lisäksi on myös monia muita organisaatioita, jotka tuottavat yrityspalveluita kuortanelaisille yrityksille. Kuortaneen kokoisessa kunnassa ei ole järkevää toteuttaa kaikkia palveluja itse vaan esimerkiksi Uusyrityskeskus auttaa aloittavien yrittäjien kanssa, Kuudestaan rahoittaa ja Viexpo antaa vientineuvontaa. Yrittäjälle yrityspalveluverkosto saattaa vaikuttaa monimutkaisella mutta kaikkien palvelujen tuominen saman luukun taakse ajanvarauksella tai ilman olisi tarkoitus selventää palvelutarjontaa.

Toimenpiteet

- Toteutetaan TE-uudistus onnistuneesti palveluja parantaen
- Tarjotaan yrityspalveluverkon muille toimijoille asiakaspalvelutiloja kunnan palvelujen yhteydessä
- Viestitään laajemmin kaikista tarjolla olevista palveluista
- Tehostetaan tietojenvaihtoa eri toimijoiden välillä tiedonkulun varmistamiseksi

5. Tiivis yhteydenpito sekä yrittäjäjärjestöihin että yrityskenttään

Tiivis yhteydenpito on avainasemassa kunnan ja yritysten välisessä yhteistyössä. Viestinnän ammattitaitoinen toteuttaminen mahdollistaa paremmat edellytykset kehittää yhteistyötä yritysten kanssa. Tiiviillä yhteydenpidolla ja palautteella myös varmistetaan, että kunnan yrityspalveluresurssit käytetään parhaalla mahdollisella tavalla. Kunnan elinkeinotoiminnan rooli tiedonvälittäjänä, koulutustarpeiden organisoijana ja kehittämistoimenpiteiden edistäjänä vahvistuu. Pienenä kuntana pystymme reagoimaan myös ketterästi muutoksiin yritysten toimintaympäristössä. Yhteydenpidon tulee olla myös laajaa ja ottaa huomioon myös kuntarajojen ulkopuolella olevat sidosryhmät varmistaaksemme mm. yritystemme edunvalvonnan heille tärkeissä asioissa.

Toimenpiteet

- Yrityskentän tunteminen ja aktiivinen lähestyminen
- Tiivis yhteistyö yrittäjäjärjestöjen kanssa
- Kunnan hankinnoista avoin viestiminen esimerkiksi hankintailtojen avulla
- Vakiinnutetaan uutiskirje keskeisenä viestintätyökaluna ajankohtaisista asioista
 - Hyödynnetään myös muita viestintäkanavia ja otetaan käyttöön uusia tarpeen mukaan
- Toteutetaan Kuortanes-kysely kahden vuoden välein elinkeinopalvelujen kehittämiseksi ja onnistumisen arvioimiseksi
- Kehitetään toimintaa myös yrittäjäjärjestöjen kyselyjen, kuten kuntabarometrin, tulosten mukaan.
- Elinkeinotoimikunnassa edustus eri paikallisista yrittäjäjärjestöistä
- Seurataan keskeisiä elinkeinoelämää kuvaavia mittareita ja reagoidaan ketterästi muutoksiin
- Yhteydenpitoa myös kuntarajojen ulkopuolelle ja eri sidosryhmien kehittäminen

